

ХОРЕОГРАФІЯ

УДК 793.33 «19/20»

Цитування:

Павлюк Т. С. Англiзація та канонiзація бального танцю, наприкінці ХІХ – початку ХХ століття. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв* : наук. журнал. 2021. № 3. С. 140-145.

Павлюк Тетяна Сергіївна,

доктор мистецтвознавства, доцент,
доцент Київського національного університету
культури і мистецтв
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3940-9159>
24caratsofart@gmail.com

Pavliuk T. (2021). Anglicization and canonization of ballroom dance, late 19th - early 20th century. *National Academy of Culture and Arts Management Herald: Science journal*, 3, 140-145 [in Ukrainian].

**АНГЛІЗАЦІЯ ТА КАНОНІЗАЦІЯ БАЛЬНОГО ТАНЦЮ
НАПРИКІНЦІ ХІХ – ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ**

Мета статті – проаналізувати процеси англiзації та канонiзації бального танцю в період демократизації соціальних танців в Англії в кінці ХІХ – початку ХХ століття. **Методологія дослідження** базується на принципах об'єктивності, історизму, багатофакторності, системності, комплексності, розвитку та плюралізму, а для досягнення мети – використані методи наукового пізнання: проблемно-хронологічний, конкретно-історичний, статистичний, описовий, логіко-аналітичний. **Наукова новизна** полягає у виявленні процесів зародження та розвитку конкурсного бального танцю в Англії в кінці ХІХ – початку ХХ століття. **Висновки.** Широка демократизація соціальних танців в Англії розпочалася ще в ХІХ ст., коли австрійський вальс та інші бальні танці стали популярними серед всіх соціальних прошарків. Демократичний запал простого люду, який наприкінці ХІХ ст. отримав можливість відпочивати на курортному узбережжі Великобританії, породив перші танцювальні змагання з бальних танців. Професійні танцювальні експерти нерідко наголошували, що нові британські танцювальні форми перевершували оригінал. Безумовно, відмінні риси та висока якість британських бальних танців були предметом особливої професійної гордості. Переваги стандартизованого англійського стилю вже наприкінці 30-х рр. ХХ ст. були визнані й поза межами країни завдяки надзвичайному успіху британських танцюристів на міжнародних чемпіонатах бальних танців. Поступово він встановив міжнародний стандарт бальних танців і був прийнятий багатьма світовими танцювальними організаціями на національних рівнях, за виключенням Сполучених Штатів Америки (багатьма американськими танцюристами конкурсного бального танцю англійський стиль було прийнято лише у 1960-х рр.)

Ключові слова: бальна хореографія, бальний танець, англійський стиль, конкурсний танець.

Pavliuk Tetiana, Doctor of Art History, Associate Professor. Kyiv National University of Culture and Arts

Anglicization and canonization of ballroom dance, late 19th - early 20th century

Purpose of the Article. The aim of the article is to analyze the processes of anglicization and canonization of ballroom dance, during the period of democratization of social dances in England, in the late 19th - early 20th centuries. **Methodology** is an organic set of basic principles of research: objectivity, historicism, multifactor essence, systematicity, complexity, development, and pluralism, to achieve the goal, the following methods of scientific knowledge are used: problem-chronological, concrete historical, statistical, descriptive, logical- analytical. **Scientific Novelty.** The scientific novelty lies in the identification of the processes of origin and development of competitive ballroom dancing in England at the end of the 19th - beginning of the 20th centuries. **Conclusions.** The widespread democratization of social dancing in England began as early as the 19th century when the Austrian waltz and other ballroom dancing became popular among all social strata. Democratic fervor of the common people, which at the end of the XIX century got the opportunity to relax on the resort coast of Great Britain, gave birth to the first dance competition in ballroom dancing. It was often noted by professional dance experts that the new British dance forms were superior to the original. Certainly, the distinctive features and high quality of British ballroom dancing were a matter of special professional pride. The advantages of a standardized English style as early as the late 30s. The XX century was recognized outside the country for the extraordinary success of British dancers in international ballroom dancing championships. Gradually, it established the international standard for ballroom dancing and was adopted by

many of the world's dance organizations at the national level, with the exception of the United States of America (by many American competitive ballroom dancers, the English style was not adopted until the 1960s.)

Keywords: ballroom choreography, ballroom dance, English style, competition dance.

Актуальність теми досліджень. В Англії відбулося формування, стандартизація та загальна еволюція тих танців, що нині вважають основою європейського бального стилю. В умовах зовнішнього політичного та культурного тиску тоталітарних держав, який відчувала країна у першій половині ХХ ст., відстоювання своїх національних принципів поставало єдиною правильною доктриною збереження і місцевого хореографічного мистецтва, і загалом національної ідентичності. Саме бальна хореографія стала адекватною формою відображення ідеї консолідації нації: вона поєднувала салонну буржуазно-аристократичну культуру й вподобання широких верств менш забезпеченого населення. Тому актуальність дослідження зумовлена саме необхідністю аналізування процесів стандартизації англійського стилю бального танцю, зародження та розвитку конкурсного бального танцю в Англії.

Мета статті – проаналізувати процеси англізації та канонізації бального танцю в період демократизації соціальних танців в Англії в кінці ХІХ – початку ХХ століття.

Аналіз публікацій засвідчив наявність багатьох наукових праць, присвячених вивченню процесу становлення та розвитку бальної хореографії. Проте зарубіжними та вітчизняними дослідниками (О. Касьянова, Д. Базела, Р. Воронін, Н. Горбатова, М. Богданова, О. Вакуленко та ін.) означене питання, а саме – англізації та канонізації бального танцю наприкінці ХІХ – початку ХХ століття розглядалося побіжно, в цілому крізь призму діяльності провідних англійських танцюристів.

Виклад основного матеріалу. Країною, яка зробила найбільший внесок у розвиток мистецтва бальної хореографії є, безперечно, Великобританія. Тут відбулося формування, стандартизація та загальна еволюція тих танців, що нині вважають основою європейського бального стилю. Сформовані на початку ХХ ст. членами Імператорської асоціації вчителів танців перші правила європейського стандарту бальних танців, а головне — система техніки їх виконання, стала основою англійської школи бальної хореографії — однієї з найвідоміших та найшанованіших у світі.

Широка демократизація соціальних танців в Англії розпочалася ще в ХІХ ст., коли

австрійський вальс та інші бальні танці стали популярними серед всіх соціальних прошарків. П. Річардсон зауважував, що в останні десятиліття ХІХ ст. у Великобританії бальними танцями захоплювалися три категорії населення: аристократія (королівський двір, дворяни, поміщицька шляхта), вищі середні класи (успішні бізнесмени, лікарі, адвокати, офіцери збройних сил тощо), а також ремісники, робітники та почасти селяни [15, 116]. Малозабезпечені танцівники-любители, порівняно зі своїми більш заможними «колегами», навіть серйозніше захоплювались танцями: сумлінніше вправлялися, експериментували з темпом виконання, імпровізували, вигадуючи більш нових рухів.

Саме цей демократичний запал простого люду, який наприкінці ХІХ ст. отримав можливість відпочивати на курортному узбережжі Великобританії, породив перші танцювальні змагання з бальних танців. Мова йде про бальні зали «Блекпул тауер» та «Зимовий сад імператриці Вікторії», які стали містом своєрідних танцювальних свят робітничого класу [7, 208].

На початку ХХ ст. через популярність танцювального руху та появу нових різноманітних видів бальних танців виникла необхідність їхньої систематизації та стандартизації. Окрім того, назріла нагальна потреба виходу цього виду мистецтва на новий організаційно-професійний рівень, який передбачав би перетворення популярного хобі на широку соціокультурну практику: відкриття спеціалізованих хореографічних шкіл, підготовка кваліфікованих педагогічних кадрів, відкриття тематичних видань з питань хореографії, будівництво танцкласів і бальних залів, пошук фінансування на проведення та призові фонди танцювальних змагань тощо.

Через усвідомлення важливості всіх цих завдань ентузіасти-любители і професійні виконавці й вчителі бальних танців почали створювати перші організації, які розробили передові навчально-хореографічні методики й стандартизували техніку виконання фігур популярних на той момент танцювальних форм. Це, насамперед, Британська асоціація викладачів бального танцю (1902 р.), Альянс Об'єднаного королівства (1903 р.) та Імперська спілка (1904 р.) [1, 123], а також Англійська асоціація майстрів танців (English Association of Dancing Masters), Прем'єр-асоціація

вчителів танців (Premier Association of Teachers of Dancing), Універсальна асоціація вчителів танців (Universal Association of Teachers of Dancing) та Йоркширська асоціація майстрів танців (Yorkshire Association of Dancing Masters) та ін. [13].

У цей період традиція проведення танцювальних конкурсів і змагань виходить не лише на регулярну основу, а й на міжнародний рівень. Так, у 1909 р. французький танцівник Каміль де Реналь за підтримки колег та редакторів газети «The Dancing Times» організував у Лондоні чемпіонат, в якому взяли участь не лише англійські, а й іноземні пари. До конкурсної програми було включено чотири танці — бостон, тур-кей-трот, уанстеп і танго [1, 123].

Після Першої світової війни процес розвитку бальної хореографії як виду мистецтва, перерваний через воєнні події, активно продовжується. Бальні танці завдяки своїй демократичності швидко поширюються по всій території Великобританії. Відкриття численних широкодоступних танцполів (наприклад, Пале-де-данс), зробило бальну хореографію частиною дозвілленої діяльності британців усіх класів і регіонів. На думку провідного професійного виконавця бальних танців Великобританії В. Сільвестра, бальні танці — це не «діяльність, яка відрізана від світу, а жива субстанція, яка напрочуд чутлива до впливу подій в оточуючому середовищі: зміна моди, війна, підвищення інтересу до певної зарубіжної країни, популярні кінофільми та музика, нові можливості для подорожей, соціальні потрясіння — все це мало наслідки у процесі формування» [17, 17]. До того ж, розвиток соціального бального танцю став частиною загального процесу комерціалізації та розробки маркетингу індустрії дозвілля, який відбувся безпосередньо в повоєнний період та в 1920–30-х рр. Завдяки міцному зв'язку з концертно-музичним виконавством, радіо, кіно та пресою, танцювальна культура отримала масову популяризацію.

Зусиллями професійних педагогів та виконавців бальних танців організація конкурсів та фестивалів виходить на якісно новий рівень: поєднання з благодійністю перетворює хореографічні виступи не лише на естетично привабливе шоу, а й набуває широкого розголосу серед громадськості. Так, у 1919 р. Ф. Річардсон і Д. Клермонт організували конкурс «Sunshine Matinees», який було проведено в залі Лондонського королівського національного інституту для сліпих. Благодійна акція, яка активно

висвітлювалася у пресі, привернула увагу британської громадськості. Конкурсна програма була представлена різними напрямками: по-перше, виступи молодих танцівників, переможців міських і регіональних змагань; по-друге, глядачі побачили на паркеті танцюристів-фаворитів, відомих по всій країні. За результатами цієї благодійної акції відбулися значні покращення в освіті сліпих та глухих дітей — від фінансування та умов перебування їх у школі до розробки нових навчальних і виховних методик [2, 55].

Відбувається й розвиток спеціалізованих видань з проблем хореографії, головним з яких по праву вважається журнал «The Dancing Times» (рік заснування 1894). Одним з його співзасновників був Філіп Семпей Річардсон (1875–1963 рр.). На сторінках цього видання обговорювали не лише досягнення та гострі проблеми «британської школи» бальних танців, а й доцільність системного управління хореографічним мистецтвом на світовому рівні. На початку 1920-х рр. колектив редакції «The Dancing Times» ініціював нові дискусії. Опубліковані статті висвітлювали безліч актуальних питань, зокрема організацію місцевих конкурсів, розробка універсальних вимог до учасників турнірів, педагогічні стандарти танцювального мистецтва тощо. У свою чергу, колегіальне обговорення пекучих тем стало поштовхом до заснування «Спілки вчителів бальних танців Великобританії» (згодом перейменованої на Королівську Академію танців), в управлінський комітет якої увійшов і Ф. Річардсон [2, 55].

У 1920-х рр. в Англії було організовано спеціальну Раду з методики виконання бальних танців. У травні 1920 р. група провідних вчителів танців Великобританії на зібранні в лондонській Графтон Галері (Grafton Galleries) ініціювала процес стандартизації кроків англійського стилю бального танцю. Рішення про універсалізацію вимог до бальних танців було пов'язано з рядом проблем, у тому числі, з необхідністю узгодження навчальних програм різних танцювальних шкіл та прагненням зберегти бальні танці від сторонніх стилістичних впливів та небажаних змін. У 1924 р. англійське «Імперське товариство вчителів танців» (ISTD — Imperial Society of Teacher of Dance) затвердило комітет, метою якого було вироблення єдиних вимог до виконання бальних танців. До складу комітету ввійшли найкращі виконавці бальних танців Ж. Бредлей, І. Таймгейт-Сміт, М. Сімонс,

Л. Хаймфрейс (Humphreys) та тогочасний чемпіон світу Віктор Сільвестр.

У 1929 р. редактор журналу «The Dancing Times» Філіп Річардсон ініціював створення Official Board of Ballroom Dance (OBBD) — об'єднання англійських і зарубіжних асоціацій викладачів бальних танців. Основне завдання цього об'єднання полягало у визначенні стандартів і стилів танцювання, створенні та впровадженні системи медальних тестів, проведенні іспитів для викладачів, конгресів з метою поширення передового досвіду у бальному конкурсному танці. Англійськими фахівцями Імператорської спілки вчителів танців (Imperial Society of Teachers of Dancing — ISTD) також було стандартизовано найпопулярніші тоді танці: повільний вальс, віденський вальс, танго, повільний фокстрот, квікстеп, уанстеп тощо.

Варто зауважити, що в процесі стандартизації деякі танці були значно трансформовані й пристосовані до англійського національного характеру. У 1922 р. відомий професійний танцюрист А. Маккензі в статті для «Dancing Times», порівнюючи розвиток бальних танців в Парижі та Лондоні, описав новий варіант фокстроту, який було представлено американськими танцюристами на паркеті паризької бальної зали, зазначивши, що їх варіант було з великим ентузіазмом прийнято французькими вчителями танців і танцюристами. Особливий акцент А. Маккензі зробив на тому, що бальні танці у Франції — синтез іноземних стилів, а у Великобританії «бальні танці розвиваються в умовах національного впливу, мають абсолютний національний характер і наділені рисами національного темпераменту» [9, 777–779].

Така ситуація була обумовлена активними зусиллями танцюристів та вчителів танців у напрямку формування неповторного англійського стилю бальних танців. Хоча станом на 1922 р. у британських бальних залах виконували переважно танці, які виникли за межами країни, процес «англізації» іноземних (особливо американських) танцювальних стилів, а також включення в інші танці типових елементів британської танцювальної культури, вплинув на втілення національної ідеї хореографічними засобами.

Яскравим прикладом переосмислення первинної хореографічної мови є британська адаптація танго, яке було прийнято до конкурсних програм у значно деєротизованому варіанті. Так, на спеціально організовані великосвітські чаювання запрошували вчителів танців з Парижу, щоб

навчити молодих жінок «танцювати пристойне танго» [8, 96].

У 20–30-х рр. XX ст. Великобританія стала лідером розвитку бальної хореографії. Не зважаючи на те, що танцюристи інших країн були першими, хто експериментував вихідним хореографічним матеріалом, саме англійські вчителі танців, проаналізувавши кроки і рухи, переосмислили та вноормували їх, що сприяло розвитку сучасної техніки виконання бальних танців та зробило англійський стиль популярним серед більшості танцюристів світу [16, 10]. Жоден із танців, які сформували оригінальну стандартну четвірку англійського стилю — фокстрот, уанстеп, танго та повільний вальс (із 1929 р. уанстеп замінено квікстепом), не виник у Великобританії, що не завадило в процесі стандартизації перевтілити їх на танці виключно британські. Послідовно стверджуючи, що танець є вираженням національного характеру, професійні танцюристи і вчителі танців прагнули створити британську форму танцю, яка відрізняється від іноземних форм. Саме процес англізації іноземних бальних танців став одним з найважливіших елементів у процесі створення національної танцювальної культури Великобританії 1920–1930-х рр.

Важливим є те, що назва стилю — «англійський», формально виключала більшу частину населення Британських островів. Проте це пояснювалося тим, що провідні професійні виконавці та вчителі бальних танців були англійцями, а не шотландцями чи валлійцями, а відтак посилення саме на англійську форму бальних танців не є спробою пригноблення, що доводить факт наявності первинних матеріалів, у яких назва «англійський стиль» та «британський стиль» використовується як взаємозамінна.

Більше того, керівник Комітету бальних танців (діяв при Імперському товаристві вчителів танців), В. Сільвестр та деякі інші впливові члени конференції (понад 200 учасників) вважали за доцільне називати цей стиль бальних танців саме «британським», причому не в контексті націоналістичної риторики, а скоріше як відображення головної мети стандартизації танцювальних кроків, щоб британці виконували фокстрот у Лондоні так само, як у Кардіфі або Единбурзі. У той час як регіональні відмінності все ще були неминучим явищем, британці танцювали ті ж самі танці в усіх частинах Британських островів, а в культурі бальних танців англійський стиль повинен був стати стилем усієї нації.

Успішна стандартизація кроків та фігур бальних танців у Великобританії вже сама по собі стала однією з яскравих відмінностей британських танців від американських, оскільки вчителі танців у США ще тривалий час не могли досягти такого ж рівня національної єдності серед вчителів та танцюристів, яких вони інструктували. На думку дослідників, американські вчителі танців, як і британські колеги, вважали актуальним та необхідним удосконалити кроки бальних танців протягом 1910–1920-х рр., проте їх діяльність у контексті досягнення загальнонаціональної стандартизації була менш успішною з ряду причин, у тому числі й через географічні умови [11, 71-86].

Проте найбільш важливим для процесу англізації та канонізації стало переконання, що американські та інші іноземні танцювальні стилі значно відрізняються від британського темпераменту. Стандартизація англійського стилю була спрямована на те, щоб зробити бальні танці більш плавними та граційними, без різких ударів, падінь, підйомів, химерних кроків та інших особливостей, які, на думку британських вчителів танців, характеризували американський і континентальний стиль виконання. Навіть терміни, які використовуються для описання англійського стилю (наприклад, *стриманий, витончений, помірний, урівноважений та цивілізований*) сприймаються як втілення кращих якостей британців і вирізняють Великобританію від інших країн.

Протягом 1920-х рр. з розвитком англійського стилю бальні танці у Великобританії вже сприймалися як нова самостійна форма — трансформована і своєрідна, про що свідчать публікації провідних танцювальних експертів на сторінках тогочасних періодичних видань. Так, наприклад, у 1923 р. Ф. Річардсон зазначив, що «елементи фокстроту прийшли з Америки, але фокстрот, який сьогодні танцюють в Лондоні, по суті, є англійським танцем і разюче відрізняється від свого прототипу в Нью-Йорку» [14, 17-19]. На думку ж С. Тейлора, президента Імперського товариства вчителів танців (з 1909 р.), «сучасні бальні танці, зумовлені американським впливом, проте кожен раз, коли їх привозили в Англію, вони були розібрані та перероблені експертами — деякі елементи усунено, деякі додано — що зробило їх гідними схвалення» [18, 7]. Більше того, професійні танцювальні експерти нерідко наголошували, що нові британські танцювальні форми перевершували оригінал. Безумовно, відмінні риси та висока

якість британських бальних танців були предметом особливої професійної гордості. Ще у 1921 р. офіційний представник Імперського товариства вчителів танців в інтерв'ю газеті «Daily Mail» зазначив, що «англієць став кращим танцюристом у світі. Його танець набагато стійкіший та більш граціозний, ніж у американця, француза або німця» [4, 3]. Зазначимо, що переваги стандартизованого англійського стилю вже наприкінці 30-х рр. XX ст. були визнані й поза межами країни завдяки надзвичайному успіху британських танцюристів на міжнародних чемпіонатах бальних танців. Поступово він встановив міжнародний стандарт бальних танців і був прийнятий багатьма світовими танцювальними організаціями на національних рівнях, за виключенням Сполучених Штатів Америки (англійський стиль було прийнято багатьма американськими танцюристами конкурсного бального танцю лише у 1960-х рр.) [11, 86-92].

На нашу думку, в основі процесу англізації бального танцю було переконання, що танцювальний стиль невід'ємно пов'язаний з національним характером або ідентичністю. Таке припущення підтверджують публікації відомих танцюристів на сторінках тогочасної преси. Так, наприклад, А. Маккензі, описуючи виступ у паризькій бальній залі, зазначив, що «представники щонайменше півдужини націй, танцюють в стилях, які представляють їх расові особливості» [10, 777], а Т. Бас, описуючи американський стиль, також відмітив, що «танці — це відображення життя, на яке впливає національний характер (...), тому між різними континентами завжди будуть зберігатися незначні відмінності» [3, 15]. Певною мірою іноземні танцювальні стилі вимагали, щоб танцюристи виступали у невластивій британському характеру манері. Зауважимо, що мова йде не лише про американські, а й про італійські танці: С. Касані, аналізуючи причину невисокої популярності танго у Великобританії після Першої світової війни, зазначив, що «в англійських танцюристів не було характеру для цього найвитонченішого південного танцю» [5, 112]. Наукова новизна роюти полягає у тому, що вперше проаналізовані процеси зародження та розвитку конкурсного бального танцю в Англії в кінці XIX – початку XX століття.

Висновки. Вважаючи, що танці відображають і втілюють національні особливості, професійні танцюристи та викладачі танців у 20–30-х рр. XX ст. сформуливали бачення того, що означає «бути

британцем» у хореографії. Зазначимо, що акцентування на грації та помірності — звичні характеристики у професійному описі англійського стилю, разом із плавністю, витонченістю та коректністю, які, завдяки процесу стандартизації, найкраще визначають британський національний характер.

Література

1. Базела Д.Д. Міжнародні організації та їх вплив на розвиток спортивно-танцювального руху в Україні. Мистецтвознавчі записки НАКККіМ. 2019. Вип. 36. С. 121-128.
2. Вакуленко О.М. «Світ танцю» Філіпа Річардсона. Вісник КНУКіМ. Серія : Мистецтвознавство. 2016. Вип. 34. С. 54-60.
3. Bus T. W. My Impression's of America's Dancing. Modern Dance and Dancer. 1939. January. P. 15.
4. Best Men Dancers. Daily Mail. 1921. August 9. P. 3.
5. Casani S. The Dances of To-morrow. Popular Music and Dancing Weekly. 1924. May 31. P. 112.
6. Fussell G.E. Racial Temperament and the Dance. Dancing Times. 1922. January.
7. Karatsti R. Cultural Absorption of Ballroom Dancing in England and Japan / Degrees of Kitsch: Japanese and English Intercultural Understanding. PhD thesis. School of Educational Studies. 2002. pp. 196-237. URL: <http://etheses.whiterose.ac.uk/3434/1/251332.pdf>
8. Lindholm Ch. Culture and Authenticity. Malden: Blackwell Publishing, 2008. 176 p.
9. Mackenzie A. Dancing in Paris and London. Dancing Times. 1922. June. P. 777-779.
10. Mayer B. The British Dance Council (BDC). Story. DanceArchives. 2013. URL: <http://www.dancearchives.net/2013/06/10/the-british-dance-council-bdc-story> (дата звернення: 03.03.2021).
11. McMains J. Glamour Addiction: Inside the American Ballroom Dance Industry. Middletown, CT: Wesleyan University Press/University Press of New England, 2006. 268 p.
12. Moss M., Fontana G. Ballroom and Exhibition Dancing. Dancing Times. 1920. December. P. 176.
13. Over 110 years at the heart of dance. International Dance Teachers' Association : official site. URL: <https://www.idta.co.uk/about/history/> (дата звернення: 03.03.2021).
14. Richardson P. Ballroom News. Dancing Times. 1923. October. P. 17-19.
15. Richardson P. Social dances of the 19th century in England. London : H. Jenkins, 1960. 152 p.
16. Richardson P. The History of English Ballroom Dancing (1910-1945). London : H. Jenkins, 1946. 167 p.
17. Silvester V. Modern Ballroom Dancing: History and Practice. London: Stanley Paul, 1977. 249 p.
18. Taylor C. An interview. Imperial Society of Teachers of Dancing. 1939. June 19. p. 7.

References

1. Bazela D.D. (2019). International organizations and their influence on the development of sports and dance movement in Ukraine. Notes on art criticism, National Academy of Management of Culture and Arts, Millennium. no. 36 (pp. 121-128) [in Ukrainian].
2. Vakulenko O.M. (2016). "The World of Dance" by Philip Richardson. Bulletin, Kyiv National University of Culture and Arts. Series: Art History. no. 34 (pp. 54-60) [in Ukrainian].
3. Bus T. W. (1939). My Impression's of America's Dancing. Modern Dance and Dancer. [in English]
4. Best Men Dancers. (1921) Daily Mail. [in English]
5. Casani S. (1924). The Dances of Tomorrow. Popular Music and Dancing Weekly. [in English]
6. Fussell G.E. (1922). Racial Temperament and the Dance. Dancing Times. [in English]
7. Karatsti R. (2002). Cultural Absorption of Ballroom Dancing in England and Japan / Degrees of Kitsch: Japanese and English Intercultural Understanding. Ph.D. thesis. School of Educational Studies. URL: <http://etheses.whiterose.ac.uk/3434/1/251332.pdf> [in English]
8. Lindholm Ch. (2008). Culture and Authenticity. Malden: Blackwell Publishing. [in English]
9. Mackenzie A. (1922). Dancing in Paris and London. Dancing Times. pp. 777-779. [in English]
10. Mayer B. (2013). The British Dance Council (BDC). Story. DanceArchives. URL: <http://www.dancearchives.net/2013/06/10/the-british-dance-council-bdc-story> [in English]
11. McMains J. (2006). Glamour Addiction: Inside the American Ballroom Dance Industry. Middletown, CT: Wesleyan University Press/University Press of New England. [in English]
12. Moss M., (1920). Fontana G. Ballroom and Exhibition Dancing. Dancing Times. [in English]
13. Over 110 years at the heart of dance. International Dance Teachers' Association: official site. URL: <https://www.idta.co.uk/about/history/> [in English]
14. Richardson P. J. S. (1923). Ballroom News. Dancing Times. Herbert Jenkins Ltd. October. [in English]
15. Richardson P. J. S. (1960). Social dances of the 19th century in England. London: Herbert Jenkins Ltd. [in English]
16. Richardson P. J. S. (1946). The History of English Ballroom Dancing (1910-1945). London: Herbert Jenkins Ltd. [in English]
17. Silvester V. (1977). Modern Ballroom Dancing: History and Practice. London: Stanley Paul. [in English]
18. Taylor C. (1939). An interview. Imperial Society of Teachers of Dancing. [in English]

*Стаття надійшла до редакції 13.04.2021
Отримано після доопрацювання 30.04.2021
Прийнято до друку 07.05.2021*